

Driftsomkostninger, dybt inde i Overvejelser, der kan lede over til Driftsformer med mindre Bruttoudbytte, men forventet større Nettoudbytte for den enkelte Jordbruger; det var denne Udvikling, man maa anse det for at være farligt at forcere yderligere gennem vor økonomiske Politik.

Sagen er jo nemlig den, at en Udvikling i den ovenfor beskrevne Retning som sin uvægerlige Konsekvens vil medføre en Formindskelse af Landbrugsproduktionen som Helhed og dermed følgende Formindskelse af det Kvantum Varer, vort Land maa og skal have til Raadighed i den internationale Omsætning. Laa Forholdet indenfor vort Lands Erhverv nu saaledes, at man vilde være i Stand til at udfylde det tomme Rum i vor Udførsel, som en Nedstemning af Landbrugsproduktionen vil medføre, med betydende Bidrag fra andre Erhverv, ja, saa reduceredes hele Spørgsmaalet om Principperne i vor Toldlovgivning til en Kappelstrid mellem Erhvervene om Førstepladsen i det Erhvervenes Højsæde, hvortil Bæreevnen af vort Lands udenlandske Økonomi berettiger. Men saaledes ligger Sagen efter De samvirkende danske Landboforeningers Opfattelse ikke, i det mindste ikke i nærværende Øjeblik. Thi De samvirkende danske Landboforeninger skønner ikke, at hverken Industri, Handel eller Skibsfart for Tiden vil være i Stand til at træde ind og overtage den Stilling som Bærer af vort Lands udenlandske Økonomi, der nu paahviler Landbruget, og saa længe dette ikke er Tilfældet, er det i det mindste Landboforeningernes Opfattelse, at ogsaa vor Toldlovgivning maa tilrettelægges saaledes, at denne det danske Landbrugs Bæreevne ikke svækkes. Dette bør ske ikke alene og ikke en Gang først og fremmest af Hensyn til Landbruget, men af Hensyn til Muligheden af overhovedet at opretholde sunde Omsætningsforhold mellem Danmark og Udlandet.

Til ovenstaaende Bemærkninger af faglig Karakter ønsker man endvidere at tilføje, at en Toldlovgivning, der i toldpolitisk Henseende forlader „Principperne af 1908“, ogsaa gennem dens ovenskildrede Indvirkning paa Landbrugets Driftsformer vil kunne faa sociale Følger af skæbnesvanger Rækkevidde. Det er ovenfor fremhævet, at netop det intensivt drevne Landbrug har de høje Driftsomkostninger, det vil sige den forholdsvis store Anvendelse baade af Kapitalmateriel og Menneskemateriel. En Opgiven i toldpolitisk Henseende af „Principperne af 1908“ med den deraf følgende Overgang til ekstensive Driftsformer indenfor Landbruget vil altsaa medføre, at Landbrugserhvervet ikke vedblivende vil kunne beskæftige et saa stort Antal af Landets Befolkning som hidtil, men maa skyde en Del af sin Arbejdskraft fra sig, hvorved Indvandringen fra Land til By vil tage yderligere Fart.

Idet De samvirkende danske Landboforeninger har ønsket efter Opfordring at fremkomme med ovenstaaende almindelige Bemærkninger med Hensyn til de Retningslinier, hvorefter den kommende Toldlovsrevision efter De samvirkende danske Landboforeningers Opfattelse bør tilrettelægges, vil man angaaende Enkeltheder afvente det Forslag, som man forstaar det er Regeringens Hensigt at fremlægge paa Rigsdagens Bord allerede i indeværende Rigsdagssamling, og De samvirkende danske Landboforeninger forbeholder sig til sin Tid at vende tilbage til de enkelte Sætsler og Paragraffer i dette Forslag, saafremt Omstændighederne efter Landboforeningernes Opfattelse maatte gøre dette ønskeligt.

København, i Oktober 1921.

P. L. V.

sign. P. P. Pinstrup.

Otto Himmelstrup